



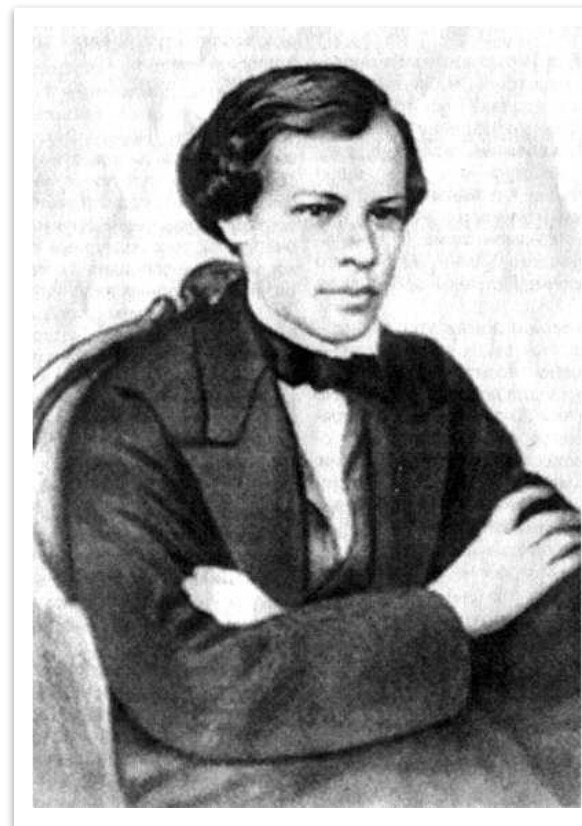
Дмитро Іванович Менделєєв

життєвий шлях та вклад у науку

Презентацію підготувала:
учениця 8 – А класу
гімназії №59 імені О.М. Бойченка
міста Києва
Пінькевич Марина

Молоді роки

Дмитро Іванович Менделєєв народився 27 січня 1834 року в Тобольській губернії сімнадцятою дитиною в сім'ї Івана Павловича та Марії Дмитрівни. Навчався в Тобольській гімназії



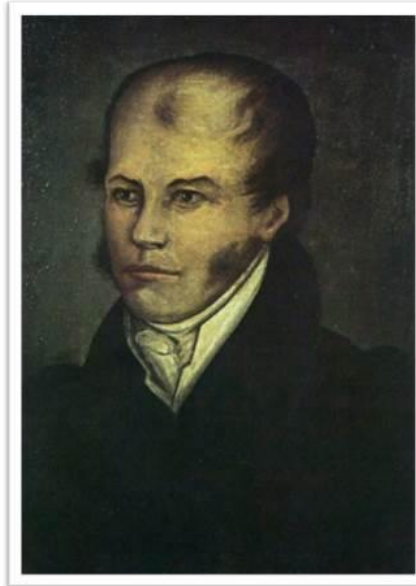
Батьки



Марія Дмитрівна Менделєєва, мати Д. І. Менделєєва походила із старовинного роду сибірських купців і промисловців. Ця розумна і енергійна жінка зіграла особливу роль в житті сім'ї.

Через обмеження матеріального положення Менделєєви переїхали в село Аремзянське, де знаходилася невелика скляна фабрика брата Марії Дмитрівни Василя Дмитровича Корнільєва. М. Д. Менделєєва отримала право на управління фабрикою.

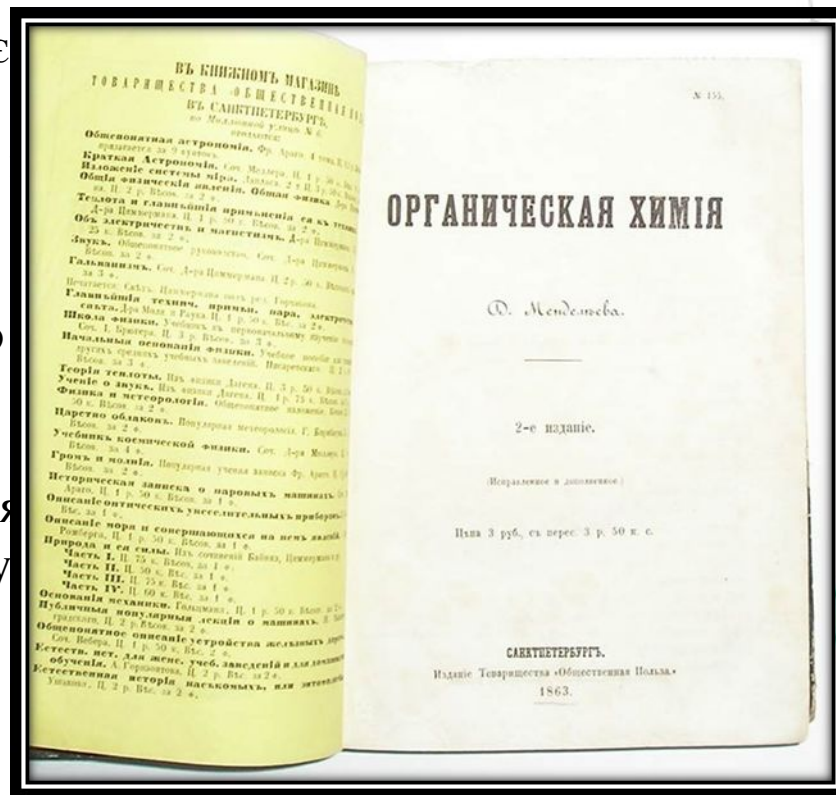
Іван Павлович Менделєєв — батько Д. І. Менделєєва, закінчивши в 1804 році духовне училище, поступив на філологічне відділення в



Санкт-Петербурзі Головного педагогічного інституту. Закінчивши його в числі кращих студентів в 1807 році, Іван Павлович був визначений «вчителем філософії, витончених мистецтв і політичної економії» до Тобольська.

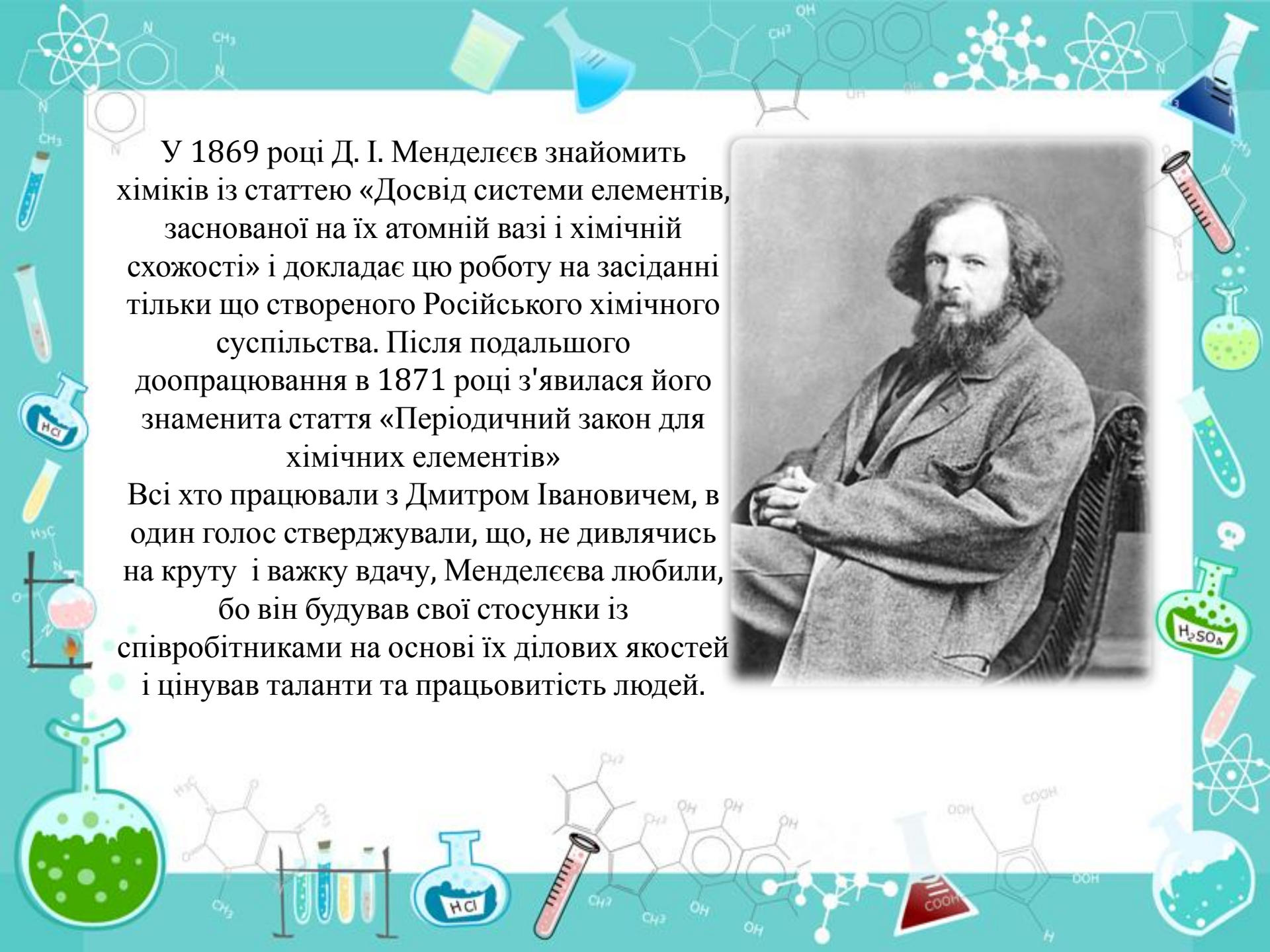
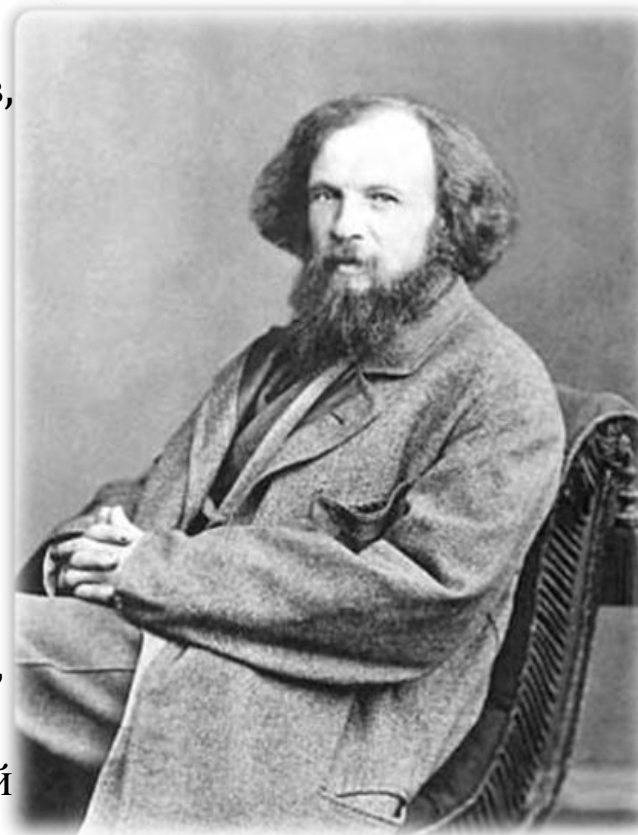
ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ

Після гімназії, Менделєєв продовжує навчання в Петербурзьому університеті, де робить великі успіхи заслуговує любов та повагу однокурсників та вчителів. В 1861 році Д. І. Менделєєв повертається до Петербургського університету на кафедру органічної хімії, пише знаменитий підручник «Органическая химия», викладає у 2-му кадетському корпусі, Військово-інженерному училищі та в Військово-інженерній академії.



У 1869 році Д. І. Менделєєв знайомить хіміків із статтею «Досвід системи елементів, заснованої на їх атомній вазі і хімічній схожості» і докладає цю роботу на засіданні тільки що створеного Російського хімічного суспільства. Після подальшого доопрацювання в 1871 році з'явилася його знаменита стаття «Періодичний закон для хімічних елементів»

Всі хто працювали з Дмитром Івановичем, в один голос стверджували, що, не дивлячись на круту і важку вдачу, Менделєєва любили, бо він будував свої стосунки із співробітниками на основі їх ділових якостей і цінував таланти та працювитість людей.

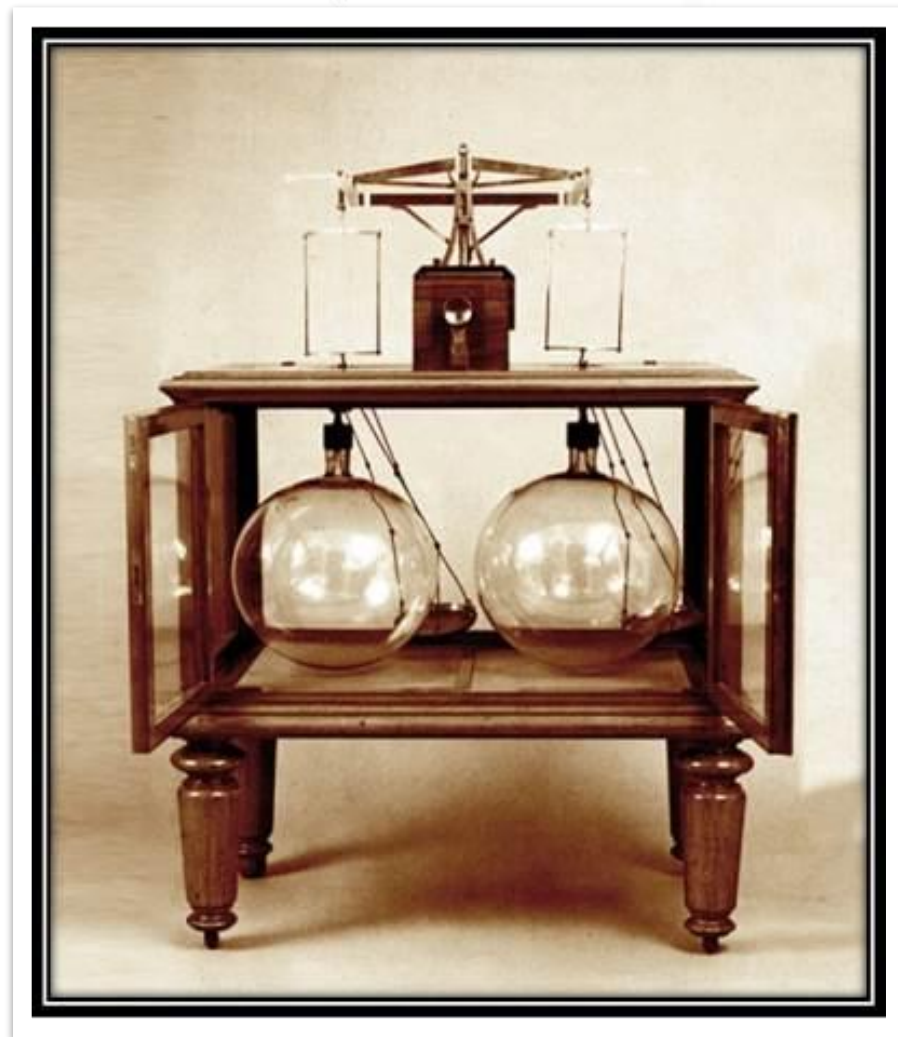


Внесения в науку

| I ПЕРИОДИЧЕСКАЯ СИСТЕМА ЭЛЕМЕНТОВ Д.И.МЕНДЕЛЕЕВА | | | | | | | | | | | VII (H) 2 | | VIII He | | | | | | | | | | | | | | | | |
|--------------------------------------------------|----------------------------------|-----------------------------|----------------------------------|----|---------------------------------------|-----------------------------|-----------------------------------|-----------------------------------|---------------------------------------|-----|----------------------------------------|---------------------------|-----------------------------------|-------------------------------|-----------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|--------------------------------|------------------------------------|------------------------------|---------------------------------|---------------|-----------------------------------|-----|--------------------------------------|-----|---------------------------------------|
| | | | | | | | | | | | 2 | | 4.002602 | | | | | | | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | ГЕЛИЙ | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 1 | H 1.00794 ВОДОРОД | | | | 3 | Li 6.941 ЛИТИЙ | 4 | Be 9.012182 БЕРИЛЛИЙ | 5 | | 6 | B 10.811 БОР | 7 | C 12.011 УГЛЕРОД | 8 | N 14.00674 АЗОТ | 9 | O 15.9994 КИСЛОРОД | 10 | F 18.9984032 ФТОР | 11 | Ne 20.1797 НЕОН | | | | | | | |
| 2 | | 11 | Na 22.989768 НАТРИЙ | 12 | Mg 24.3050 МАГНИЙ | 13 | | 14 | Al 26.981539 АЛЮМИНИЙ | 15 | Si 28.0855 КРЕМНИЙ | 16 | P 30.973762 ФОСФОР | 17 | S 32.066 СЕРА | 18 | Cl 35.4527 ХЛОР | 19 | | 20 | Ar 39.948 АРГОН | | | | | | | | |
| 3 | | 19 | K 39.0983 КАЛИЙ | 20 | Ca 40.078 КАЛЬЦИЙ | 21 | Sc 44.955910 СКАНДИЙ | 22 | Ti 47.88 ТИТАН | 23 | V 50.9415 ВАНАДИЙ | 24 | Cr 51.9961 ХРОМ | 25 | Mn 54.93805 МАРГАНЕЦ | 26 | Fe 55.847 ЖЕЛЕЗО | 27 | Co 58.93320 КОБАЛЬТ | 28 | Ni 58.69 НИКЕЛЬ | | | | | | | | |
| 4 | | 29 | Cu 63.546 МЕДЬ | 30 | Zn 65.39 ЦИНК | 31 | Ga 69.723 ГАЛЛИЙ | 32 | Ge 72.61 ГЕРМАНИЙ | 33 | As 74.92159 МЫШЬЯК | 34 | Se 78.96 СЕЛЕН | 35 | Br 79.904 БРОМ | 36 | Kr 83.80 КРИПТОН | | | | | | | | | | | | |
| 5 | | 37 | Rb 85.4678 РУБИДИЙ | 38 | Sr 87.62 СТРОНЦИЙ | 39 | Y 88.90585 ИТРИЙ | 40 | Zr 91.224 ЦИРКОНИЙ | 41 | Nb 92.90638 НИОБИЙ | 42 | Mo 95.94 МОЛИБДЕН | 43 | Tc 97.9072 ТЕХНЕЦИЙ | 44 | Ru 101.07 РУТЕНИЙ | 45 | Rh 102.90550 РОДИЙ | 46 | Pd 106.42 ПАЛЛАДИЙ | | | | | | | | |
| 6 | | 47 | Ag 107.8682 СЕРЕБРО | 48 | Cd 112.411 КАДМИЙ | 49 | In 114.82 ИНДИЙ | 50 | Sn 118.710 ОЛОВО | 51 | Sb 121.75 СУРЬМА | 52 | Te 127.60 ТЕЛЛУР | 53 | I 126.90447 ИОД | 54 | Xe 131.29 КСЕНОН | | | | | | | | | | | | |
| 7 | | 55 | Cs 132.90543 ЦЕЗИЙ | 56 | Ba 137.327 БАРИЙ | 57-71 | La-Lu * ЛАНТАНОИДЫ | 72 | Hf 178.49 ГАФИЙ | 73 | Ta 180.9479 ТАНТАЛ | 74 | W 183.85 ВОЛЬФРАМ | 75 | Re 186.207 РЕНИЙ | 76 | Os 190.2 ОСМИЙ | 77 | Ir 192.22 ИРИДИЙ | 78 | Pt 195.08 ПЛАТИНА | | | | | | | | |
| 8 | | 79 | Au 196.96654 ЗОЛОТО | 80 | Hg 200.59 РУТУТЬ | 81 | Tl 204.3833 ТАЛЛИЙ | 82 | Pb 207.2 СВИНЕЦ | 83 | Bi 208.98037 ВИСМУТ | 84 | Po 208.9824 ПОЛОНИЙ | 85 | At 208.9871 АСТАТ | 86 | Rn 222.0176 РАДОН | <table border="1"> <tr> <td>Li 3</td> <td>3</td> <td>Атомный номер</td> </tr> <tr> <td>Li 6.941</td> <td>3</td> <td>Относительная атомная масса</td> </tr> </table> | | | | Li 3 | 3 | Атомный номер | Li 6.941 | 3 | Относительная атомная масса | | |
| Li 3 | 3 | Атомный номер | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| Li 6.941 | 3 | Относительная атомная масса | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 9 | | 87 | Fr 223.0197 ФРАНЦИЙ | 88 | Ra 226.0254 РАДИЙ | 89-103 | Ac-(Lr) ** АКТИНОИДЫ | 104 | (Ku) 261.11 (КУРЧАТОВИЙ) | 105 | (Ns) 262.114 (НИЛЬСБОРИЙ) | 106 | | 107 | | <p>Относительные атомные массы приведены по Международной таблице 1985 года</p> <p>— 5-элементы — 6-элементы — 7-элементы — 8-элементы</p> | | | | | | | | | | | | | |
| * ЛАНТАНОИДЫ | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 57 | La 138.9055 ЛАНТАН | 58 | Ce 140.115 ЦЕРИЙ | 59 | Pr 140.90765 ПРАЗЕОДИЙ | 60 | Nd 144.24 НЕОДИЙ | 61 | Pm 144.9127 ПРОМЕТИЙ | 62 | Sm 150.36 САМАРИЙ | 63 | Eu 151.965 ЕВРОПИЙ | 64 | Gd 157.25 ГАДОЛИНИЙ | 65 | Tb 158.92534 ТЕРБИЙ | 66 | Dy 162.50 ДИСПРОЗИЙ | 67 | Ho 164.93032 ГОЛЬМИЙ | 68 | Er 167.26 ЭРБИЙ | 69 | Tm 168.93421 ТУЛЬИЙ | 70 | Yb 173.04 ИТТЕРБИЙ | 71 | Lu 174.967 ЛЮТЦИЙ |
| ** АКТИНОИДЫ | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 89 | Ac 227.0278 АКТИНИЙ | 90 | Th 232.0381 ТОРИЙ | 91 | Pa 231.03688 ПРОТАКТИНИЙ | 92 | U 238.0289 УРАН | 93 | Np 237.0482 НЕПУТУНИЙ | 94 | Pu 244.0642 ПЛУТОНИЙ | 95 | Am 243.0614 АМЕРИЦИЙ | 96 | Cm 247.0703 КЮРИЙ | 97 | Bk 247.0703 БЕРКЛИЙ | 98 | Cf 242.0587 КАЛИФОРНИЙ | 99 | Es 252.083 ЭЙНШТЕЙНИЙ | 100 | Fm 257.0951 ФЕРМИЙ | 101 | Md 258.10 МЕНДЕЛЕВИЙ | 102 | (No) 258.1009 (НОБЕЛИЙ) | 103 | (Lr) 260.105 (ЛОУРЕНСИЙ) |

Безумовно, найважливішим винаходом Менделєєва є «Періодична таблиця Менделєєва», 1869. та «Періодичний закон Менделєєва»

Д. І. Менделєєв
створив
унікальні терези.
Він був головою
російської
палати
вимірювання та
зважування.



У 1901—1902 роках Д. І. Менделєєв створив проект арктичного експедиційного криголама. Ученим розроблена високоширотна «промислова» морська дорога, що мала на увазі проходження судів поблизу Північного полюса.



У 1875 році Менделєєва розробив проект стратостата об'ємом близько 3600 м² з герметичною гондолою. Перший такий політ в стратосферу здійснений був О. Пікаром лише в 1924 році. Д. І. Менделєєв також спроектував керований аеростат з двигунами.

Нагороди



Медаль Р. Деві, в 1882 отримав Менделєєв Д. І. «За відкриття періодичних співвідношень атомних ваг»



Медаль Р. Колпи, якою Д. І. Менделєєва нагородило Лондонське королівське товариство в 1905 році.



Медаль Академії аеростатичної метеорології, якою Д. І. Менделєєв був нагороджений за свій політ на аеростаті «Російський» 7 серпня 1887 року



Діти Д. І.

Дмитро Іванович мав 7 дітей, від 2-х шлюбів: з Феозвой Микитівною Лещевою та Ганною Іванівною Поповою.

Від 1-го шлюбу Менделєєв мав сина **Володимира** – флотського офіцера. Він з відмінністю закінчив Морський кадетський корпус, зробив плавання на фрегаті «Пам'ять Азова» уздовж далекосхідних берегів Тихого океану. У 1898 році Володимир вийшов у відставку і почав розробляти «Проект піднімання рівня Азовського моря запрудою Керченської протоки», але через декілька місяців після цього раптово помер.

Другою була **Ольга**.

Ольга (1868-1950) зуміла лише закінчити гімназію. Вийшла заміж за Олексія Володимировича Трирогова, що навчався разом з Володимиром у Морському кадетському корпусі. І практично все своє довге життя віддала родині. Ольга написала книгу спогадів "Менделєєв і його сім'я", що побачила світ у 1947 р.



Феозва, Володимир, Ольга



Від 2-го шлюбу у Менделєєва було 2 дочки та 2 сина.

Любов Дмитрівна в 1903 році вийшла за Олександра Блока. Блок присвятив їй цикл віршів - «Вірші про Прекрасну Пані». Люба закінчила Вищі жіночі курси, грала в драматичних гуртках, в трупі В. Мейєрхольда і в театрі Комісаржевської. Померла у 1939 році.

Марія та Василь – близнюки, народились у 1886 році.

Марія навчалася на Вищих жіночих сільськогосподарських курсах у Петербурзі, довгий час вела викладацьку діяльність в технікумах. Після ВВВ стала завідувати Музеєм-архівом Д.І. Менделєєва при Ленінградському університеті. Провела гігантську роботу по розбиранню і систематизації архівних документів Дмитра Івановича. Саме завдяки їм архів ученого став зручним для користування та справжньою "Меккою" дослідників життя і творчості Менделєєва. За рік до кончини Марії Дмитрівни було видано перший збірник "Архів Д.І. Менделєєва" (1951).

Василь закінчив Морське технічне училище в Кронштадті. Мав здібності до технічної творчості. Розробив модель надважкого танка. Після революції доля закинула його на Кубань, у Катеринодар, де він помер від висипного тифу у 1922 р.

Іван Дмитрович (1883-1936) був, мабуть, найбільш творчо обдарованою особистістю, і тільки роки російського лихоліття завадили йому по-справжньому розкрити творчий потенціал. Закінчивши гімназію у 1901 р. із золотою медаллю, поступив в Петербурзький політехнічний інститут, але незабаром перевівся на фізико-математичний факультет університету. Завдяки Івану вийшло в світ посмертне видання праці вченого "Додаток до пізнання Росії". Після смерті Дмитра Івановича життя сина круто змінилося. Кілька років жив у Франції, потім оселився в менделєєвском маєтку Боблово,



організувавши там школу для селянських дітей Іван написав спогади про батька. Написане Іваном, безсумнівно, представляє особливий інтерес. Саме йому вдалося, мабуть, дати найбільш точну і проникливу характеристику батька - яким він його знав і яким пам'ятав. За збігом обставин у повному вигляді спогади Івана були опубліковані тільки в 1993 р. Один з біографів вченого, Михайло Миколайович Немовлят, писав, що між сином і батьком "існувало рідкісне дружнє взаємовідношення. Дмитро Іванович зазначав природні обдарування сина і в особі його мав друга, порадника, з яким ділявся ідеями і думками".

Останні роки

Помер Д. І.
Менделєєв у
1907 році від
запалення
легенів.
Похований у
Петербурзі на
Волковому
кладовищі.



